

2023-06-27

Årlig plan mot kränkande behandling, diskriminering och trakasserier

Hagagymnasiet

2023-06-12

Den årliga planen gäller från 2023-08-17 till och med 2024-06-14.

Ansvariga chefer: Patrik Lindström, Gunnel Alm Sköldén, Camilla Rejsmar och Anna Lundell Klein

Innehållsförteckning

Del 1	3
Vision och grundsyn	3
Beskrivning av verksamheten	3
Ansvarsfördelning inom enheten.....	3
Medverkande i framtagandet av planen.....	3
Planens giltighetstid	3
Förankring av planen.....	3
Delaktighet och inflytande	4
Definitioner av centrala begrepp .	5
Del 2	6
Aktiva åtgärder	6
Främjande och förebyggande arbete	6
Regelbunden uppföljning och dokumentation av det aktiva arbetet	8
Del 3	9
Uppföljning och utvärdering av förra årets aktiva arbete och åtgärder	9
Resultat av kartläggning av nuläge	9
Analys av kartläggning av nuläge	11
Årets planerade åtgärder	13
Åtgärdande arbete och ärendegång	14
Rutiner vid nätkränkningar	15
Del 4	16
Information till elever och vårdnadshavare	16
Enhets trygghetsteam (eller liknande).....	16
Norrköpings kommuns barnrättsombud	16
Vad kan man göra hemma?	16

Del 1

Vision och grundsyn

Till Hagagymnasiet kommer alla elever som de är. De känner sig trygga och respekterade. Kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier förekommer inte. Här är det en självklarhet att alla elever har samma rättigheter och möjligheter. Det gäller oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Hagagymnasiets värdegrund utgår från tre centrala begrepp: **samarbete, omtanke och möjligheter**. Dessa värden vill vi förmedla till alla som studerar vid, arbetar på och besöker vår skola och därför agerar vi, personal och elever, i enlighet med dessa värdeord.

Hela Hagagymnasiet arbetar utifrån ambitionen att de insatser vi genomför, såväl i det främjande och förebyggande arbetet som i det åtgärdande arbetet, ska öka elevernas upplevda känsla av trygghet och trivsel. Vi menar att detta i sin tur ger goda förutsättningar för en arbetsmiljö fri från kränkande behandling, diskriminering och trakasserier.

Innehållet i Hagagymnasiets Årliga plan följer Norrköpings kommuns rutin kring Åtgärder mot kränkande behandling, diskriminering och trakasserier UN 2022/14203.

Beskrivning av verksamheten

Hagagymnasiet är en kommunal skola i Norrköpings kommun. Här går drygt 760 elever som bedriver studier inom de nationella programmen **Barn och Fritid** (kallas Ledarskap) **Samhällsvetenskap** och **Naturvetenskap**. På Haga finns även en tvärvetenskaplig gymnasieutbildning samt introduktionsprogrammet **Förstärkt Individuellt Alternativ** (FIMA). Huvuddelen av verksamheten bedrivs på Hagagatan 36 och har Utbildningskontoret som huvudman.

Ansvarsfördelning inom enheten

Hagagymnasiet är indelat i fyra skolenheter (blå, grön, röd och gul) med varsin ansvarig rektor:

blå, Gunnel Alm Sköldén	Samhällsvetenskap, Naturvetenskap och tvärvetenskaplig utbildning
grön, Patrik Lindström	Naturvetenskap och Idrottsgymnasiet
röd, Anna Lundell Klein	Barn och Fritid/Ledarskap
gul, Camilla Rejsmar	Förstärkt Individuellt Alternativ; RIG och NIU Idrottsutbildningar samt ansvar för elevboendet.

Medverkande i framtagandet av planen

Hagagymnasiets årliga plan mot kränkande behandling, diskriminering och trakasserier tas fram av skolans ledningsgrupp i samarbete med elevhälsan, elever och personal. Se även Del 3, Delaktighet och inflytande.

Planens giltighetstid

Denna plan gäller från 2023-08-17 till och med 2024-06-14.

Förankring av planen

Årlig plan mot kränkande behandling, diskriminering och trakasserier utvärderas på skolkonferensen och där tas också beslut om ny plan för nästa läsår. I början av höstterminen avsätts tid där varje mentor går igenom planen med sin elevgrupp. Rektorerna tar även upp den på så kallade stormöte i aulan under höstterminen. På möte för vårdnadshavare för ettorna på hösten lyfter rektorerna planen

för de nya elevernas vårdnadshavare och visar var på skolans hemsida planen kan hittas. Kuratorerna finns vid behov tillgängliga vid information för årskurs ett. Skolledningen går igenom planen med personalen på ett personalmöte under höstterminen.

Delaktighet och inflytande

På Hagagymnasiet har en systematik för elevdemokrati skapats som omfattar bl. a. mentorstid, klassråd, programforum/trivselgrupp och skolkonferens. För att nå förankring i alla klasser/grupper för detta arbete finns såväl elevombud som elevskyddsombud. Skolan har också en aktiv elevkår som arbetar för alla elevers bästa.

Hagatimmen: Skolan erbjuder två tillfällen/vecka då elever kan få stöd av sina lärare. Tiden används också för arbete relaterat till elevdemokratiska processer. Exempelvis samlas elevombud och elevkår här och programforum genomförs.

Mentorstid: Hålls varje vecka och tar upp frågor som rör trivsel, trygghet, pedagogik, studieplanering och klass- och gruppangelägenheter.

Klassråd/Mentorsgrupp: Hålls två till tre gånger per läsår tillsammans med mentor. Här förbereds Programforum/Trivselgrupp.

Programforum (på nationella program)/Trivselgrupp (på Förstärkt Individuellt Alternativ, FIMA): genomförs två till tre gånger per år och aktuella frågor kopplade till skolans mål *Trygghet*, *Kunskap* och *Ledarskap* tas upp tillsammans med elever, lärare, rektor och representant från elevhälsan. FIMA har ytterligare träffar tillsammans med personal för att med tätare regelbundenhet följa upp trygghetsfrågor och anordna aktiviteter.

Skolkonferens: Ett beslutande organ som tar beslut om nästa läsårs policydokument, exempelvis ordningsregler och årlig plan mot kränkande behandling, diskriminering och trakasserier. Skolkonferensen förbereds under läsårets programforum/trivselgrupp och genomförs en gång under våren och består av lika antal elever och personal.

Elevombud: Varje klass väljer två elevombud. Elevombuden träffas tillsammans med representanter för skolledning och elevhälsa ca. fyra gånger per termin. Elevombudens uppgift är att på olika sätt verka för trivsel, trygghet, lika rättigheter, allas lika värde och att motverka kränkningar, trakasserier, mobbning och utanförskap. Elevombuden är genom sitt uppdrag också med och bidrar till, utarbetar och förankrar t.ex. den årliga planen och skolans ordningsregler. Ombuden deltar i föreläsning och workshop som organisationen Friends genomför.

Elevskyddsombud: Bland elevombuden väljs ett antal elever ut som också fungerar som elevskyddsombud och deltar vid skyddsron.

Elevkår: En självständig organisation som samarbetar tätt med skolledning och anordnar olika aktiviteter för att främja trivsel och en god miljö på skolan.

Juniorambassadörer för EU: Ambassadörerna verkar över program- och årskursgränser för att uppmuntra fler ungdomar att bli delaktiga i demokratiska processer.

Definitioner av centrala begrepp

Det finns många ord och begrepp för att beskriva kränkningar som sker bland elever. De tre juridiska termerna som används i skollagen och diskrimineringslagen för att reglera skolans arbete mot barns och elevers utsatthet för kränkningar i skolan är *trakasserier*, *sexuella trakasserier* och *kränkande behandling*.

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen 1 kap. 4 § som ett agerande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Med diskrimineringsgrunden

...**kön** avses att någon är kvinna eller man. Förbudet mot könsdiskriminering omfattar också personer som planerar att ändra eller har ändrat sin könstillhörighet.

...**könsöverskridande identitet eller uttryck** avses vad som ofta brukar kallas transpersoner. Det är ett paraplybegrepp för människor som bryter mot samhällets normer för könsidentitet och könsuttryck.

...**etnisk tillhörighet** menas nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande. Alla människor har en eller flera etniska tillhörigheter. Alla kan därför bli utsatta för etnisk diskriminering

...**religion eller annan trosuppfattning** avses religiösa åskådningar som exempelvis hinduism, judendom, kristendom och islam eller övertygelser som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning, till exempel buddism, ateism och agnosticism. Politiska åskådningar och etiska eller filosofiska värderingar som inte har samband med religion omfattas inte.

...**funktionsnedsättning** menas varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller en sjukdom från födseln. Tillfälliga begränsningar av en persons funktionsförmåga är inte en funktionsnedsättning i diskrimineringslagens mening. En funktionsnedsättning kan märkas mer eller mindre i olika situationer som till exempel allergier, dyslexi, hörsel- och synskador med mera.

...**sexuell läggning** avses hetero-, homo- eller bisexuell läggning.

...**ålder** avses diskriminering som har med en persons ålder att göra.

Sexuella trakasserier är enligt diskrimineringslagen ett uppträdande av sexuell natur som kränker någons värdighet.

Kränkande behandling enligt skollagen 6 kap. 3 § är ett uppträdande som kränker ett barns eller en elevs värdighet utan att det rör sig om diskriminering enligt diskrimineringslagen.

Gemensamt för all kränkande behandling är att någon eller några kränker principen om alla människors lika värde. Kränkningar kan utföras av en eller flera personer och riktas mot en eller flera. En kränkning kan utföras vid ett tillfälle eller vara återkommande. Kränkande behandling, diskriminering och trakasserier sker inte bara under skoltid. Rutinerna i detta dokument omfattar därför även händelser som sker i samband med verksamheten och till exempel via sociala media.

Kränkningar kan i handling vara:

-fysiska (t.ex. att bli utsatt för slag och knuffar),

- verbala (t.ex. att bli hotad eller kallad nedsättande ord),
- psykosociala (t.ex. att bli utsatt för utfrysning eller ryktesspridning) och/eller
- text- och bildburna/digitala (t.ex. genom klotter, brev, lappar, mejl, sms eller sociala media).

I samtliga fall handlar det om ett beteende som är oönskat av den som blir utsatt. Det är barnet eller eleven som upplever sig vara utsatt för kränkande behandling som avgör vad som är oönskat. I många situationer är det uppenbart att ett beteende är kränkande, men om det *inte* är det, måste barnet eller eleven klargöra för den som kränker att beteendet är ovälkommet. Det är viktigt att komma ihåg att det kan vara svårt för ett barn eller en elev att förmedla sin känsla av att ha blivit kränkt. Särskilt yngre barn kan ha svårt att sätta ord på sina känslor på samma sätt som äldre barn och vuxna. Barnet eller eleven kan därför behöva ta hjälp av personalen i verksamheten.

Trakasserier och sexuella trakasserier är två former av diskriminering som definieras i diskrimineringslagen och som skollagen hänvisar till.

Mobbning finns inte med som begrepp i den svenska lagstiftningen men innebörden är ändå inkluderad i skollagen och diskrimineringslagen. Det eftersom mobbning handlar om att en elev utsätts för trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling vid upprepade tillfällen och där den som utsätts är i ett maktunderläge i relation till den eller dem som utsätter eleven.

Våld mot barn och unga inbegriper alla former av fysiskt och psykiskt våld, skada eller övergrepp, vanvård eller försummelse, misshandel eller utnyttjande, däribland sexuella övergrepp, oavsett ålder på förövare

Skolvåld används ibland för att begränsa våldsbegreppet till våld som sker på skolan, vilket omfattar våld mellan elever men även våld mellan skolpersonal och elever. Skolvåld kan definieras som samtliga handlingar eller situationer som leder till ett skolklimat där elever och lärare känner sig rädda och otrygga. Det innefattar allt från lindriga till allvarliga former av fysiskt våld, verbala och relationella former av våld eller kränkningar (till exempel att bli kallad elaka saker, ryktesspridning och utfrysning), sexuella anspelningar och trakasserier samt hot om våld. Skolvåld inrymmer en rad våldshandlingar, från mer subtila, enskilda handlingar och händelser till grövre, mer systematiska handlingar och händelser som återkommer över tid.

Om ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier på sätt som avses i diskrimineringslagen gäller samma regler för skolpersonalens respektive rektorns anmälningsskyldighet som när det gäller upplevd kränkande behandling.

Del 2

Aktiva åtgärder

Aktiva åtgärder för det kommande läsåret tas fram i samband med att den årliga trygghetsenkäten utvärderas och analyseras. Se Del 3, *Uppföljning och utvärdering av förra årets aktiva arbete och åtgärder*.

Främjande och förebyggande arbete

Innevarande läsår 2022 - 2023 har varit ett läsår där många av de traditionsenliga aktiviteterna för att främja gemenskap, trygghet och trivsel har kunnat återupptas efter flera år av pandemirelaterade restriktioner, anpassningar och/eller inställda aktiviteter. När vi frågat eleverna märker vi att dessa

aktiviteter uppskattats och vi är övertygade om att de har bidragit till de generellt mycket positiva enkätsvaren, som sammantaget visar god upplevd trygghet och trivsel på Hagagymnasiet. En utgångspunkt för skolans vidare arbete är därför att framtagna och genomförda insatser i såväl det främjande och förebyggande arbetet som i det åtgärdande arbetet haft god och avsedd effekt. För beskrivning av nuläget: se Del 3, *Resultat/ Analys av kartläggning av nuläge*.

Nedan följer en översikt över insatser som efter uppföljning och utvärdering hittat sin plats i skolans årshjul. Gemensamt för dem är att de är av karaktären främjande och förebyggande arbete, oavsett om de sker integrerade i undervisningen eller om de sker på övergripande skolnivå och att detta arbete görs för att säkerställa långsiktighet och hållbarhet över tid. Insatserna genomförs med syfte att förebygga kränkande behandling, diskriminering och trakasserier genom att:

- lära känna varandra och skolans alla yrkeskategorier,
- främja gemenskap och bygga vi-känsla,
- främja trygghet och trivsel,
- främja respekt för allas likheter och olikheter oavsett kön, könsuttryck eller könsöverskridande identitet, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Alla fyra enheter på Hagagymnasiet omfattas och insatserna anpassas utifrån respektive programs /målgrupps behov.

Aktiviteter integrerade i undervisningen

Lärarna ger många exempel på breda kurs- och ämnesövergripande samarbeten, där allt från genusfrågor, livsstil och kroppsideal, allas lika värde och mänskliga rättigheter genom tiderna, normer och normkritik fokuseras. Diskrimineringsgrunden 'funktionsnedsättning' har också en central plats i undervisningen, exempelvis i specifika kurser på Barn- och Fritidsprogrammet. Även områden som identitet, sexualitet, vänskap och relationer är återkommande i lärarnas upplägg, där de olika kursernas respektive centrala innehåll erbjuder stora möjligheter till integrering i undervisningen. På FIMA lyfts även dessa områden i mentorsgrupperna.

Frågor som direkt rör diskrimineringsgrunderna behandlas naturligt när arbetsliv, -miljö, -säkerhet och -rätt tas upp i undervisningen. För de elever som går ett yrkesprogram blir dessa delar centrala då man både genom teoretiska studier och arbetsplatsförlagt lärande förbereds för att vara anställningsbar efter avslutade gymnasiestudier.

Dessutom bidrar flera av skolans lärare med exempel från undervisningen där mångfalds- och interkulturalitetsfrågor berörs; etnicitet, religion och politik, ursprung, samt språk som en maktfaktor lyfts också fram. Även i samband med dessa områden nämns ett stort antal ämnen och kurser, vilket tyder på att eleverna möter på aktiviteter av främjande och förebyggande karaktär vid många tillfällen under sina gymnasieår.

Skol-, program- och klassövergripande aktiviteter

Under läsårets gång bjuds eleverna in till deltagande i aktiviteter av både större och mindre omfattning. Inledningsvis på höstterminen möter man som elev bl.a. introduktionsveckor, "Haga Happening", aktivitetsdagar och/eller lägerresor, allt med gemenskaps-, trygghets- och trivselstärkande syfte. Längre fram under året går "Hagaborg", temadagar, teaterbesök och föreläsningar av stapeln. Trivselaktiviteter mellan program och årskurser genomförs exempelvis inför lov och ledigheter, teorier bjuder in ettor till utställningar och vernissage samt att teorier leder tvåor i olika aktiviteter under läsåret. På FIMA, där eleverna inte på samma vis som på de nationella programmen är organiserade i traditionella klasser, arrangerar en utsedd trivselgrupp tillsammans med pedagoger dessa aktiviteter. Mentorsgrupper/Klasser genomför olika värderings-

och samarbetsövningar och samtalsgrupper under ledning av specialpedagog och kurator genomförs i samverkan med mentorer. Samtalsämnen kan variera, allt beroende på behov. Även friluft-, aktivitets- och idrottsdagar planeras in i detta årshjul, för alla Hagagymnasiets enheter.

Eleverna får ta del av kommunens Globala veckor där bl. a. frågor om hållbar utveckling, konsumtion, resursfördelning och fair trade ges utrymme. Kulturella likheter och skillnader, nationalitet och etnicitetsbegrepp lyfts fram i samband med denna aktivitet. Mångfald av såväl språklig och kulturell karaktär lyfts ytterligare genom att europeiska språkdagen uppmärksammas i september varje höst. Matsalen och kostpersonalen, genom de rätter som serveras, bidrar från sitt håll varje år med en Internationell vecka där återigen mångfald sätts i fokus.

Vikten av allas lika värde och lika rättigheter utifrån flera av diskrimineringsgrunderna lyfts fram vid flertalet tillfällen under läsåret. Extra uppmärksamhet ges vid FN-dagen, vid Förintelsens minnesdag och specifikt HBTQI-rörelsen uppmärksammas vid Alla hjärtans dag samt vid återkommande föreläsningar. Skolan har under hela året en regnbågsflagga uppsatt i trapphallen och även en på Plan 0 för att markera vikten av allas lika värde och rättigheter och i samband med Norrköpings Pridevecka tar elevkåren ansvar för skolans representation.

Avslutningsvis ges ytterligare exempel på hur organisationen som helhet arbetar främjande och förebyggande med trygghets- och trivselsfrågor i fokus:

- elevernas skåpsplacering
- könsneutrala toaletter
- anpassade lärmiljöer
- avskilda studieplatser med så kallade reträttplatser
- hemklassrum
- klassrumsplaceringar
- klass- och gruppsammansättningar
- Elevhälsan deltar med regelbundenhet vid arbetslagens möten
- personal äter pedagogisk lunch med eleverna (på FIMA görs detta under hela läsåret)
- arbete med skolans värdeord och värdegrund

Regelbunden uppföljning och dokumentation av det aktiva arbetet

Löpande uppföljning, skolnivå: Varje vecka träffar rektor på nationella program elevhälsan och går igenom det aktuella läget. På FIMA sker motsvarande möten två gånger per vecka där rektor och/eller samordnare med elevansvar deltar. Årligen genomförs en skyddsron, där bland annat elevskyddsombud, representanter för elevhälsan och skolans rektorer deltar. Den fysiska och psykosociala arbetsmiljön går igenom och förbättringar föreslås. Varje vårtermin görs en trygghetsenkät bland eleverna. Den tar upp frågor om trivsel, trygghet och likabehandling på skolan. Den årliga planen följs upp och utvärderas av skolans rektorer i samarbete med elevhälsan och elevombudsorganisationen.

Trivsel- och trygghetsfrågor sätts också i fokus genom de enkäter som årligen genomförs i åk 2, exempelvis den enkät som kommer från länets kommuner, Länsstyrelsen Östergötland och Region Östergötland, "Om Mig" samt de enkäter som Skolinspektionen och kommunen skickar ut vartannat år. Utfallet från dessa informationskällor ligger till grund för val av åtgärder/aktiviteter.

Ytterligare uppföljning under läsåret sker via arbetslagens systematiska kvalitetsarbete samt vid de tillfällen där elevhälsan och arbetslagen träffas. De frågor som berör vår gemensamma arbetsmiljö diskuteras även på APT och i facklig samverkan.

Löpande uppföljning, klass-/grupp nivå: Klassvis sker uppföljning genom klassråd på mentorstid. Elevombuden har uppdraget att lyfta likabehandling, trygghets- och trivselfrågor inklusive ordningsregler på dessa tider tillsammans med mentorerna. Elevhälsan genomför fokusgruppsamtal som del av uppföljningen på klassnivå.

Löpande uppföljning, individnivå

Elevens trygghet, trivsel och hur eleven upplever sig bemött av elever och personal tas dels upp vid utvecklingssamtalen som hålls varje termin. På FIMA följs detta även upp individuellt med mentorer och nätverket runt eleven ungefär var sjätte vecka. Som en del i vårt systematiska kvalitetsarbete meddelas rektor och elevhälsa om eventuell otrivsel. Skolsköterskorna genomför hälsosamtal med elever under årskurs ett, där en viktig del är att lyssna in elevens upplevelse av sin hälsa (fysisk och psykosocial), sin trivsel på skolan och att samtala om hur hälsa kan främjas.

Del 3

Uppföljning och utvärdering av förra årets aktiva arbete och åtgärder

Föregående läsårs insatser följs upp löpande genom den systematik som beskrivs i Del 1, *Delaktighet och inflytande* samt i Del 2, *Regelbunden uppföljning och utvärdering av det aktiva arbetet*. Det aktiva arbete och de åtgärder som genomfördes under förra läsåret utvärderas i relation till utfallet i årets trygghetsenkät under *Analys av kartläggning av nuläge* nedan.

Resultat av kartläggning av nuläge

Resultat av nuläge presenteras genom svar från den årliga trygghetsenkäten. Utformningen av denna har precis som tidigare år genomlysts av skolans elevombudsorganisation, skolläda, elevhälsa samt representanter från övrig personal. De ändringar som gjordes förra året har behållits och inga ytterligare ändringar har gjorts.

Årets svarsunderlag jämförs nedan med underlag från våren 2019, 2021 och 2022. Våren 2020 genomfördes inte enkäten p.g.a. den då abrupta omställningen till fjärrundervisning. Vissa frågor besvaras enligt en skala 1 - 10 och från våren -22 finns en större andel "hur-frågor" istället för "ja/nej-frågor", med syftet att nå mer nyanser i elevernas svar. Det mest positiva svarsalternativet är alltid 10. Liksom tidigare, tolkas svar från 5 och uppåt som positiva. Svansfrekvensen ligger 2019 och 2021 på helt jämförbar nivå (447 svar) medan svarsunderlaget för 2022 är tunnare (322 svar). Anledningen till detta är att enkätens genomförande sammanföll med den mest sjukfrånvarodrabbade perioden sedan pandemin inleddes. Våren 2023 står för det starkaste svarsunderlaget av de fyra år som redovisas i tabellen (534 svar). Det totala antalet elever har under dessa år legat tämligen konstant, dvs runt 770 elever.

Frågeställningar från Trygghetsenkäten i urval	Trygghetsenkät 2019 andel positiva svar	Trygghetsenkät 2021 andel positiva svar	Trygghetsenkät 2022 andel positiva svar	Trygghetsenkät 2023 andel positiva svar
(4) Hur bra trivs du på skolan?	95,6%	97,5%	97%	95,5%
(5) Hur bra känner du till Hagas Årliga plan mot diskriminering och kränkande behandling?	81,4%	84%	78%	75%
(6) Hur bra tycker du Haga är på att arbeta aktivt för likabehandling på skolan?	89,7%	93%	90%	91%
(7) Känner du att du är accepterad som du är på Haga?	96%	97%	96%	97%
(8) Hur trygg känner du dig i skolan?	94,6%	96,2%	97%	96%
(9) Finns det särskilda platser på skolan som du upplever som otrygga? (siffran = den andel som svarat "ja")	15,6%	9,2%	10,5%	19,7%
(10) Hur trygg känner du dig i din klass?	96,6%	96,8%	98%	95%
(12) Har du någon kompis att vara med i skolan?	96,2%	97,3%	94%	97%
(14) Har du blivit utsatt för sexuella trakasserier? (siffran = den andel som svarat "ja")	5,6% motsvarar 25 personer	2,7% motsvarar 12 personer	3,2% motsvarar 11 personer	3% motsvarar 16 personer
(16) Har du blivit utsatt för kränkande behandling? (siffran = den andel som svarat "ja")	6,3% motsvarar 28 personer	4,1% motsvarar 18 personer	6,7% motsvarar 23 personer	9,8% motsvarar 52 personer
(18) Upplever du att det finns personal att prata med vid behov? (siffran = andel positiva svar)	93%	93%	95%	92%

Analys av kartläggning av nuläge

Tabellen ovan ger en helhetsbild för Hagagymnasiets fyra enheter. När svaren filtreras på program, årskurs och upplevt kön påvisas inga betydande skillnader mellan de olika utgångspunkterna, vilket tyder på att insatser, såväl övergripande som programspecifika når avsedd effekt avseende upplevd trygghet och trivsel. Förra året ringades tre områden in för vidare arbete och det är i dessa tre områden som årets analys och utvärdering tar avstamp.

Till att börja med såg vi att eleverna i lägre grad än tidigare kände till skolans Årliga plan mot kränkande behandling, diskriminering och trakasserier (fråga 5). Ett år senare, de utvalda och till största del genomförda aktiviteterna till trots, ser vi att siffran sjunkit ytterligare. Glädjande i sammanhanget är att eleverna trots en sämre kännedom om planen ändå upplever att skolans aktiva arbete för likabehandling är gott (fråga 6) och att de känner att de accepteras som de är (fråga 7). Båda dessa frågor visar något bättre resultat än i fjol. Frågor om trivsel och trygghet i skolan/i klass ger också fortsatt höga positiva svar, om än med en liten minskning sedan i fjol (fråga 4, 8 och 10). Eleverna upplever i högre grad än i fjol att de har en kompis att vara med (fråga 12).

Vi önskar dock en bättre kännedom om planen och främst dess budskap, innehåll och syfte hos våra elever, vilket vi menar har betydelse för hur trygghet och trivsel upplevs och hur elever agerar, varför vi väljer att behålla detta område för att ytterligare utveckla åtgärder för att förankra planen och dess budskap. En förhoppning är att arbetet med denna fråga i förlängningen även ska påverka det andra området som vi ser nödvändigt att vidareutveckla.

Det andra området som vi behöver fortsätta arbeta aktivt med berör, precis som i fjol, kränkande behandling. De elever som anger att de blivit trakasserade sexuellt, den andelen ligger kvar på samma nivå (fråga 14) men det som sticker ut negativt är att andelen elever som upplever sig ha blivit utsatta för kränkande behandling (dvs, ej relaterat till sexuella trakasserier) har ökat, från 6,7% till 9,8% (fråga 16). Denna ökning, som skulle ha kunnat påverka den allmänna känslan av trygghet och trivsel, verkar inte ha gjort det i betydande utsträckning (fråga 4 och 8). Eleverna tycks ha förmågan att skilja på det som sker i enskilda situationer där en *individ* uppvisar kränkande beteende och det som *sker i skolan som helhet*. Skolans fortsatta agerande avser såväl enskilda händelser som det övergripande trygghetsarbetet.

Vid närmare analys av svaren och vid jämförelse med tidigare år (sedan 2019) framkommer en överensstämmelse avseende de sätt som eleverna anger att kränkningar sker, nämligen i huvudsak socialt (t.ex. utfrysning), verbalt (t. ex. nedlåtande kommentarer) och digitalt (t.ex. via sociala media). Sedan år 2019 är det de socialt relaterade kränkningarna som ökat mest, från ca. 43% till ca. 60%. De verbala kränkningarna ökar från 43 % till 49% och de digitala står för en ökning från ca. 11% till ca. 17%. (Se fråga 16 i tabellen ovan för det totala antalet elever som under dessa år angivit att de upplevt sig utsatta för kränkande behandling.)

När eleverna blir frågade om vad de uppfattar är anledningen till att de blivit utsatta, svarar de på följande vis.

Upplevd anledning till kränkning?	2019	2021	2022	2023
Kön, könsuttryck och könsöverskridande identitet	7,6%	44%	9,1%	21,6%
Religion, trosuppfattning eller etnisk tillhörighet /bakgrund	26,9	22,3	13,6	15,7
Funktionsvariation	7,7	5,6	18,2	7,8
Vet ej	38,5	33,3	59,1	43,1

För att möta den svarsbild som framkom våren 2022, var en av åtgärderna att bilda en referensgrupp med olika personalkategorier tillsammans med rektor. Här fördes diskussioner och litteratur kring rasismbegreppet lästes för att dels höja kompetensnivå och dels diskutera och ta fram adekvata åtgärder. Skolan satte fokus på inkluderingsbegreppet, bl. a. genom att Layal Wiltgren från LiU föreläste för all personal utifrån sin forskning kring ”Subtil exkludering”, vilket följdes upp i gruppsamtal. Föreläsningar på samma tema genomfördes även för elever, t.ex. inom ”Haga-Läser”-projektet för årskurs 1 med Charbel Gabro och Arkan Asaad för årskurs 2. Föreläsningen vid minnesdagen av Förintelsen ska också nämnas i detta sammanhang. Andreas Jonsson föreläste för både nationella program (åk1 och 2) och FIMA utifrån ett HBTQI-perspektiv.

Utvärdering visar att dessa insatser varit uppskattade: ca. 75% av eleverna svarar ”rätt så givande” alternativt ”klart givande”. Skolan erbjöd även en föreläsning med Lovette Jallow. Här uttryckte eleverna att det var ett viktigt ämne som berördes: ”Aktuellt ämne; Haga är en mångkulturell skola - ämnet behöver diskuteras; alla håller nog inte med henne”. Eleverna uttryckte att man fick skuld känslor.

En ytterligare åtgärd under året är att en ny rutin för anmälan av kränkande behandling via Prorenata implementerats. Denna förenklade hantering kan på sikt leda till att ärenden av detta slag synliggörs i högre grad än tidigare. Den nya rutinen ger dessutom en större rättssäkerhet i hela processen från det att ärendet anmäls och inkommer till rektor, till anmälan till huvudman.

Vi avslutar denna del med en uppföljning av hur elever agerar när något blivit/känts fel. För två år sedan uppmärksammades en diskrepans i elevernas svar avseende deras å ena sidan mycket positiva upplevelse av att det *fanns* personal att prata med (fråga 18), men att man å andra sidan inte i speciellt hög grad faktiskt kontaktade personal om något blivit/känts fel. Detta undersöktes vidare för att ta reda på varför eleverna valde att inte kontakta personal. Förra året ökade både andelen positiva svar på fråga 18 samtidigt som vi också såg en ökning i andelen elever som faktiskt kontaktade personal. I år, utan att ha förändrat personaltäteten, ser vi en liten minskning på fråga 18. Däremot har andelen elever som kontaktar personal när något gått fel ökat rejält, från knappt 20% till nästan 40%. Enkätsvaren visar också att eleverna skattar att de fick det stöd de behövde i mycket högre grad än tidigare, från en fyra (4) till en åtta (8) på skala där tio (10) är högsta värdet.

Personalen har fortsatt att prata om den svarsbild som framkom, varför eleverna valde att inte kontakta personal och vad av svarsbilden vi trodde att vi kunde påverka. Vår förhoppning när vi ser årets resultat är att vi har kommit åt rätt saker, t.ex. att vi lyckats vara ännu tydligare med att vi inte accepterar kränkande beteende, att eleven kan vända sig till vem de vill i personalen och att vi på bättre sätt berättar vem som gör vad och när i ärendegången och att vi i möjligaste mån alltid utgår från vad den utsatte själv önskar i hur vi hanterar och agerar i dessa ärenden. Även här kan den nya rutinen för anmälan i Prorenata komma att underlätta för alla parter.

Det tredje området från i fjol handlade om otrygga platser. Alla planerade åtgärder har genomförts men har inte avhjälpt problematiken, då fler elever än i fjol anger att det finns platser som upplevs otrygga. De ytor som nämnts tidigare, t.ex. aulan, utrymmet utanför aulan och idrottshallen inklusive omklädningsrummen, finns med även detta år. Det framkommer både genom Trygghetsenkäten, Programforum och Skolkonferensen att eleverna uppskattar när personal rör sig i huset, är synliga och när de vuxna t.ex. fikar i kafé tillsammans med eleverna.

Ökningen i år kan dock direkt relateras till ett par platser där vi under läsåret uppmärksammat olämpliga beteenden. Analys av svaren ger att en specifik händelse när en smällare kastades i kafé har påverkat svarsbilden avseende skolans kafé kraftigt. En annan yta som i årets svarsunderlag får

fler omnämmanden än tidigare är flickornas toalett, där elever kommits på med att vejpa. Detta har skapat ett obehag för ett antal andra elever. Toaletten har dessutom blivit ett utrymme där flickorna umgås, vilket bidrar till trängsel och en upplevd känsla av att inte kunna gå på toa i lugn och ro, eftersom det är mycket människor på denna yta. Även toaletterna på Plan 0 lyftes fram som otrygg plats, men mer utifrån att man kände sig exponerad då det var en öppen yta. Utifrån förslag från eleverna på FIMA möblerades om för att skapa "rum i rummet". Vid uppföljning av åtgärden så upplever eleverna att det redan blivit bättre.

Årets planerade åtgärder

Vi fokuserar nedanstående tre områden för läsåret 2023-2024:

Kännedom om Årlig plan och dess budskap, innehåll och syfte

- Förankring av och arbete med Årlig plan både höst och vår.
- "Månadens tema/case/fråga" utifrån diskrimineringsgrunderna för diskussion/samtal i mentorsklasser/-grupper.
- Engagera elevombuden för att göra kortversionen av Årlig plan (och dess innehåll/budskap) mer tillgänglig i vardagen.

Kränkande behandling

- Fortsatt aktivt arbete utifrån diskrimineringsgrunderna. Detta omfattar exempelvis föreläsningar som berör mångfald, integration och inkludering samt de åtgärder som nämns under förra rubriken.
- Till nästa läsår kommer eventuellt ett lärspår för lärare att bildas med fokus på hur man kan prata om kontroversiella frågor i klassrummet kopplat till demokrati, yttrandefrihet och likabehandling.
- FIMAs aktivitet ("torsdagshäng med fika") för att främja gemenskap och social interaktion fortsätter.
- Elevkåren arbetar vidare för alla Hagaelevs trivsel och trygghet
- Elevhälsan genomför samtalsgrupper med riktade samtalsämnen
- Engagera elevombuden mer i arbetet med att förebygga kränkningar både i skolan och i sociala media. Elevombuden framför önskan om att driva ett Instagramkonto.

Otrygga platser

- Övervakningskameror undersöks.
- Skalskydd undersöks (kan exempelvis omfatta möjlighet att låsa entrédörrar via centralt kommando samt att entrédörrar öppnas via ett tag-system).
- Personal rondderar oftare runt och i aulan samt samtalar med de elevgrupper som har sina skåp här.
- Personal besöker flickornas toalett oftare.
- Fortsatt arbete med fastighetsägarna avseende idrottshall och omklädningsrum.
- Påminnelser om allas gemensamma ansvar för ljudvolym i våra gemensamma utrymmen; genomföra bullermätningar.
- Förankring av Ordningsregler på Skolkonferensen samt uppföljning på höstens Programforum under temat Trygghet.
- Engagera både elevkår och elevombud i önskade insatser framtagna under våren 2023, bl.a. vid den utbildning som Friends gav 24 april.

Åtgärdande arbete och ärendegång

Hagagymnasiets personal använder de formulär som hittas på kommunens intranät för att anmäla kränkningar och/eller olämpligt beteende. Länkar hittas även via CR Personalrummet.

Elev upplever sig kränkt av en annan elev.

1. Om en elev upplever sig utsatt för kränkande behandling av en elev som går på skolan (detta gäller även utanför skoltid, t ex nätkränkningar) kan eleven vända sig till valfri personal. Samma sak gäller om en elev upplever att en annan elev är utsatt för kränkande behandling, vilket då behöver föras vidare för utredning.
2. Den person som eleven vänder sig till använder sig av anmälningsformuläret på kommunens intranät. Denna anmälan når rektor via Prorenata.
3. Rektor tillsammans med elevhälsan och/eller annan personal ansvarar för vidare utredning och dokumentation av händelsen. Samtal sker först med den som utsatts för kränkningen, sedan med den eller de elever som ska ha kränkts. Kontakt tas med vårdnadshavare om berörda elever är omyndiga. Lämpliga åtgärder vidtas.
4. Om eleverna har behov av stödsamtal kontaktas kurator.
5. I varje enskilt fall bedöms om en anmälan ska göras till polis eller socialtjänsten.
6. En eventuell polisanmälan görs av ansvarig rektor. När en polisanmälan görs ska skolan avstå från att utreda, men ändå genomföra nödvändiga åtgärder.
7. Vid händelser som inneburit allvarlig fara för liv och hälsa ska ansvarig rektor kontakta Arbetsmiljöverket.
8. Mentor och kurator/skolsköterska följer upp händelsen med elev och eventuell vårdnadshavare. De ska få tillfälle att uttala sig om situationen har förbättrats.
9. Om kränkning inte upphör har rektor ansvar för att genomföra andra åtgärder, i enlighet med skolans konsekvenstrappa.

Kränkande beteende uppmärksammas, tydlig mottagare saknas.

Den som ser tecken på kränkande behandling anmäler detta via formulär "Anmälan till rektor" via kommunens intranät. Elev kontaktar valfri personal som använder sig av nämnda formulär. Där kan den elev som agerat kränkande anmälas *trots att tydlig mottagare saknas* så att uppföljning/utredning kan genomföras. Denna anmälan når rektor via Prorenata.

Elev upplever sig kränkt av personal.

1. Om en elev upplever sig utsatt för kränkande behandling kan eleven vända sig till valfri personal. Samma sak gäller om en elev upplever att en annan elev är utsatt för kränkande behandling av personal.
2. Den person som eleven vänder sig till använder sig av anmälningsformuläret på kommunens intranät. Denna anmälan når rektor via Prorenata.
3. Rektor ansvarar för vidare utredning och dokumentation av händelsen samt kontaktar verksamhetschefen. Samtal sker först med den som utsatts för kränkningen, sedan med den person som ska ha kränkts. Kontakt tas med vårdnadshavare om berörda elever är omyndiga. Lämpliga åtgärder vidtas.
4. Om elev har behov av stödsamtal kontaktas kurator.
5. Rektor följer upp händelsen med elev och eventuell vårdnadshavare. De ska få tillfälle att uttala sig om situationen har förbättrats.
6. En eventuell polisanmälan görs av rektor. När en polisanmälan görs ska skolan avstå från att utreda, men ändå genomföra nödvändiga åtgärder.
7. Vid händelser som inneburit allvarlig fara för liv och hälsa ska rektor kontakta Arbetsmiljöverket.

Personal upplever sig kränkt av elev.

1. Den som ser tecken på kränkande behandling eller diskriminering av personal vänder sig till rektor och skyddsombud. Anmälan sker via formulär "Anmälan till rektor" via kommunens intranät. Denna anmälan når rektor via Prorenata.
2. Rektor eller den som rektor uppdrar till utreder och dokumenterar.
3. Personal erbjuds lämpligt stöd.
4. Om elev är omyndig kontaktas vårdnadshavare.
5. Resursteamet kan vara en resurs för elev som påstås ha kränkt personal.
6. Lämpliga åtgärder vidtas.
7. Personal kontaktar rektor om kränkningen inte upphör.
8. En eventuell polisanmälan görs av rektor. När en polisanmälan görs ska skolan avstå från att utreda, men ändå genomföra nödvändiga åtgärder.
9. Vid händelser som inneburit allvarlig fara för liv och hälsa ska rektor kontakta Arbetsmiljöverket.
10. Om kränkning inte upphör har rektor ansvar för att genomföra andra åtgärder, i enlighet med skolans konsekvenstrappa.

Personal upplever sig kränkt av personal.

1. Om personal upplever sig utsatt för kränkande behandling kontaktar denne sin chef.
2. Den som upplever sig utsatt gör en händelserapport för att dokumentera händelsen. Personen lämnar sedan rapporten till sin chef eller en annan chefsperson.
3. Skulle det vara chefen som påstås ha kränkt medarbetaren vänder sig den anställde till en annan rektor eller verksamhetschef.
4. Fortsatt hantering av ärendet sker av chef i enlighet med HR-portalens rutiner och riktlinjer.

Sekretess, handläggning och dokumentation

Anmälningar om kränkande behandling och diskriminering innehåller ofta uppgifter om elevers personliga förhållanden och omfattas därmed av sekretess. Handlingar som tillhör ärendet förvaras på ett säkert sätt så att inte obehöriga får tillgång till dem. Ärendet diarieförs via Prorenata och handlingar lämnas ut efter menprövning¹ om någon begär det. Vårdnadshavare får ta del av den dokumentation som upprättats kring det egna omyndiga barnet. Ärendet i sin helhet ska hittas i den utsatte elevens elevakt i Prorenata.

Rutiner vid nätkränkningar

Kränkande behandling, diskriminering och trakasserier sker inte bara under skoltid. Rutinerna i detta dokument omfattar därför även händelser som sker i samband med verksamheten och till exempel via sociala media.

¹ Menprövning kallas det när man prövar om personuppgifter kan röjas utan att det är till men för den som uppgifterna rör eller dennes närstående.

Del 4

Information till elever och vårdnadshavare

All personal på en skola omfattas av anmälningsplikt om en kränkning kommer till kännedom. Det innebär i praktiken att en elev kan vända sig till vem som helst. På Hagagymnasiet finns dessutom ett starkt elevhälsoteam med bland annat tre skolsköterskor och tre kuratorer som finns behjälpliga med såväl anmälan som vid stöd/uppföljning av ärendet.

Inger Karlsson	skolsköterska	072 - 539 61 72
Nina Brage	skolsköterska	073 - 020 24 61
Therese Mårtensson	skolsköterska	072 - 537 90 80
Anna Edman	kurator	073 - 020 28 28
Mattias Johnson	kurator (börjar 30/8)	073 - 020 11 99
Annette Stenlås	kurator (slutar 25/8)	073 - 020 11 99
Elin Engdahl	kurator (slutar 29/9)	073 - 020 20 06

Enhetens trygghetsteam (eller liknande)

Trygghetsarbetet på Hagagymnasiet utgår från vårt gemensamma arbete för allas upplevda trivsel och trygghet. I detta arbete inkluderas så väl personalens insatser tillsammans med elevombud, elevkår och Trivselgrupp.

Norrköpings kommuns barnrättsombud

Norrköpings kommun har ett barnrättsombud vars uppdrag är att bevaka barnperspektivet och barnrättsperspektivet inom utbildningskontorets verksamheter 0 - 20 år och i kommunen. Barnrättsombudet har bland annat som uppdrag att fungera som konsultativt stöd till rektorer, personal, barn och vårdnadshavare i frågor som rör barns rättigheter samt arbeta med kunskapshöjande insatser.

Om du som vårdnadshavare önskar komma i kontakt med barnrättsombudet Hanna Martinsson maila på följande adress: Hanna.martinsson@norrkoping.se

Vad kan man göra hemma?

Det är av stor betydelse att hemmet och skolan har en öppen dialog och känner stöd och förtroende för varandra. Vårdnadshavare bör prata med sin ungdom hemma, vara lyhörd och uppmärksam på eventuella signaler. Vid misstanke om att något hänt och att något inte är som det ska vara välkomnar vi att vårdnadshavare tar kontakt med skolan.